

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR**
V Holešovičkách 41, Praha 8
Tel./fax: 286 840 129, 130
E-mail: cervenka@soc.cas.cz

Spotřební chování domácností

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2003</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EU.93, 94, 95, 96</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>1. – 8. 12. 2003</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1049</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>9. ledna 2004</i>
<i>Autor výzkumu:</i>	<i>Petr Holub</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V šetření uskutečněném počátkem prosince 2003 bylo respondentům položeno i několik otázek týkajících se spotřebního chování jejich domácností. Konkrétně se jednalo o to, jestli v uplynulém roce domácnosti uskutečnily nákup některé z nejobvyklejších nákladných spotřebních položek¹ nebo zda takový nákup plánují pro rok 2004.²

Tabulka 1: Uskutečněné a plánované nákupy v %

	uskutečněný nákup v r. 2003			plánovaný nákup v roce 2004		
	ano	ne	neví	ano	ne	neví
nové auto	8	91	1	4	90	6
nový byt	4	95	1	3	94	3
bytové zařízení	46	53	1	35	51	15
zahraniční dovolená	29	70	1	31	56	13

Výsledky zachycené v tabulce 1 ukazují, že nové auto si v loňském roce pořídilo 8 % domácností a nový byt 4 %. S nákupem nového automobilu v příštím roce pak počítají ve 4 % domácností a s koupí nového bytu ve 3 %. Tyto položky jsou z hlediska nákladů nejnáročnější a z hlediska spotřeby mají dlouhodobý charakter, což se odráží v poměrně nízké frekvenci jejich nákupů. Naproti tomu bytové zařízení, které zahrnuje řadu rozličných předmětů dlouhodobého užívání v poměrně širokém cenovém rozpětí, figuruje v nákupech domácností poměrně často: jen o něco méně než polovina respondentů (46 %) uvedla, že se předměty sloužící jako bytové zařízení v jejich domácnosti v loňském roce kupovaly, a více než třetina domácností (35 %) plánuje jejich zakoupení v průběhu roku 2004. O tom, že rozhodování o nákupu předmětů patřících do kategorie bytového zařízení bývá obvykle jednodušší a rychlejší

¹ Otázka: „Koupili jste si ve Vaší domácnosti v letošním roce a) nové auto, b) nový byt, c) zařízení do bytu (např. ledničku, nábytek, vybavení koupelny), d) zahraniční dovolenou?“

² Otázka: „Plánujete si ve Vaší domácnosti koupit v roce 2004 a) nové auto, b) nový byt, c) zařízení do bytu (např. ledničku, nábytek, vybavení koupelny), d) zahraniční dovolenou?“

v porovnání s rozhodováním o koupi nového auta a zejména nového bytu, svědčí poměrně vysoký podíl nerozhodných odpovědí (15 %). Také v případě zahraničních dovolených, které si v loňském roce podle vyjádření dotázaných koupilo 29 % domácností a s jejichž nákupem pro tento rok počítá dokonce 31 % domácností, je podíl odpovědí „neví“ v případě plánování jejich koupě pro rok 2004 poměrně vysoký, což v kombinaci s podílem těch, kdo už nyní s dovolenou v zahraničí počítají, může avizovat rostoucí spotřebu v této oblasti.

Podrobnější analýza v souladu s předpokladem ukázala, že kupování uvedených položek je výrazně častější v domácnostech s dobrou životní úrovní a vyššími příjmy. Koupi automobilu v loňském roce velmi často deklarovali zejména podnikatelé (20 %) a vedoucí nebo vysoce kvalifikovaní zaměstnanci (16 %). Domácnosti respondentů z obou těchto skupin si v porovnání s ostatními výrazně častěji dopřávaly i dovolenou v zahraničí, i když podstatně více to bylo v případě vedoucích a vysoce kvalifikovaných zaměstnanců (57 %) než u podnikatelů a živnostníků (45 %). Tři pětiny domácností z těchto dvou skupin nakupovaly v loňském roce i nějaké bytové zařízení.

V šetření bylo dále zjišťováno, zda a kolik lidí měsíčně uspoří³ a zda musejí platit nějaké měsíční splátky a v jaké výši.⁴

Tabulka 2: Měsíční úspory a splátky v %

	měsíční úspory	měsíční splátky
vůbec ne	38	61
do 1000 Kč	32	15
do 5000 Kč	24	17
do 10 000 Kč	2	3
nad 10 000 Kč	1	1
neví	3	3

V šetření 38 % dotázaných uvedlo, že měsíčně neuspoří nic, a 32 % respondentů své měsíční úspory odhadlo jen na úrovni do tisíce korun. Měsíční úspory ve výši nad pět tisíc korun mají podle vlastního vyjádření 3 % občanů.

Nějakou měsíční splátku v šetření uvedlo 36 % dotázaných, z čehož 15 % platí pravidelně částku do jednoho tisíce, u 17 % se to pohybuje v rozmezí od jednoho do pěti tisíc a 4 % platí více než 5 tisíc korun měsíčně.

Analýza dále potvrdila, že úspory a jejich výše silně korelují s životní úrovní a potažmo s příjmy domácností. Také v případě měsíčních splátek se z hlediska příjmu domácností projevila podobná korelace (splátky se ve zvýšené míře a výši objevují u domácností s vyššími příjmy), i když výrazně slabší než v případě úspor.

³ Otázka: „Kolik měsíčně spoříte? Nespoříte vůbec, do 1000 Kč, do 5000 Kč, do 10 000 Kč, více než 10 000 Kč?“

⁴ Otázka: „Kolik měsíčně splácíte? Nesplácíte vůbec, do 1000 Kč, do 5000 Kč, do 10 000 Kč, více než 10 000 Kč?“